

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

עד א מיי כאלה מהל'
עדות הלכסי :
עה ב ב מיי פירי סט
כלכ ב סמ לאוין
רוד טושי חמ סימן
לד ספק כן [ונכר אלסם]
פ"ג דמלין דף קכ"א

רבי יוסף אומר לעולם אינו נהרג עד שיהיו פי שני עדו מתרין
ט' ואל"ת והא תנן באלו הן הגולין (מכות דף ס"ג) רבי יוסף אומר
השולל נהרג מפני שהוא כמטעם ומותרת בפרק קמח' דמכות
(דף ו') פריך לה ומשני דהא ה"ל היעול (כ"ב) יוסף בר יהודה :

רבי יוסף אומר לעולם אינו נהרג עד שיהיו פי שני עדו מתרין
ט' ואל"ת והא תנן באלו הן הגולין (מכות דף ס"ג) רבי יוסף אומר
השולל נהרג מפני שהוא כמטעם ומותרת בפרק קמח' דמכות
(דף ו') פריך לה ומשני דהא ה"ל היעול (כ"ב) יוסף בר יהודה :

בפלוגתא דבן זכאי

דמשתמע דקאי ארבי
דאמר דל"ט חושבנין ללפני ח"כ לרבי
מאיר יהא נמי כ"ג ח"כ ח"כ ח"כ ח"כ
בדיקות דהא חושבנין שמה יטאו
עדים אחרים שזינתה בין לפ"ה בין
לפ"ת וי"ל דמייירי כגון דאמרי אהך
סהדי לא היה קם עד אחר וטעמיה
דרבנן בעשרים ושלשה *לפ"ת דחיירי
כשהכחשו עדי האב הכתשה גמורה
ח"כ דליכא למיחש לנסהי אחרים
מ"מ ח"כא למיחש שמה יוסף חת
עדי האב(כ) כגון דלא האכחו ויטעך
נמי כ"ג א' נמי חיירי דיש לבטל שני
כפי עדים המכחשים זו אה זו
בדיקות דהו ליכא למיחש לר' מאיר
לעדים אחרים דאפילו יבאו יהיו
מוחזקים מאלו בדיקות ולרבנן ח"כא
למיחש לעדים אחרים והכתשה
בדיקות לא כלום(כ) אי נמי דעדי
האב הוימו לעדי הבטל ולסלי
ונלמא ליכא למיחש לאחרים וטעמיה
דרבנן דכ"ג טעם כבוד ראשונים
אפילו הוימו קודם גמר דין כל שכן
לאחר גמר דין דלתי טעי שפיר

וכה יעשו שני אחים ואחד לרא באחד
שהרג את הנפש ואיבעית אימא כגון
שהתרו בה אחרים ולא התרו בה עדים
וקמיפלגי בפלוגתא דרבי יוסף ורבנן *דתנן
רבי יוסף אומר לעולם אינו נהרג עד שיהיו
פי שני עדו מתרין בו שנאמר *על פי שנים
עדים *ואיבעית אימא כגון דאיתכחוש
בבדיקות ולא איתכחוש בהקרות וקמיפלגי
בפלוגתא דבן זכאי ורבנן דתנן ומעשה
והרב *בן זכאי בעוקצי האנים אמר רב
יוסף *הביא הבעל עדים שזינתה והביא
האב עדים והוימום לעדי הבעל *דרי
הבעל נהרגין ואין משלמין ממנו *דור והביא
הבעל עדים והוימום לעדי האב *עדי האב
למה *אמר רב יוסף *פלוגי רבנו לאנבו
הוא ואמר מצמרפין להרגו, לרצונו רשע
הוא והתורה אמרה אל תשח רשע
עד דמת *אמר רב יוסף *אם רוב אצל עצמו
ואין אדם משים עצמו רשע אמר רב
פלוגי

העדות בשאר ומיקטלא : כבדיקות
זה אומר כליו של בטל שחורים זה
אומר לבנים: **מקבצות** - חיזה יוסף ואיוו
שנה וכיוצא בהם שהעדים צאים על
ידיהם לירי הזמה ורבי מאיר סבר
הכחש בדיקות שמה הכתשה ולא
מיקטלא ורבנן סברי כיון דבחקירה
נאלחו משושים הכתשה דבדיקות
לאו הכתשה היא דלא רמי סהדי
אדעתיה לה למידיק כולי האי : בטוקלי
פ"ג ס' - שאמרו העדים החת האנה
עשה מעשה אמר לו תלחה זו עוקציה
דקין או עוקציה גסין, עוקצין - ונצח
חלטים כמו (סוכה דף ל"ד) נטיל
עוקלו : **פדי סבעל נהרגין** - שבאו
להרגה : ואין משלמין ממנו - א"ת
שהיו מפסידין וטעם כהכחשין משלמין
טובת הגאח כתובהה כדון שאר וזממי
כתובה במסכת מותן (דף ג') דבין
דבשבלה פי הנהגין חין משלמין לב
ממון, דמתחייב בנפשו פסור מן
התשלומין דכתיב (שמות כ"ג) לא יהיה
חסון עמוש יענש; וזו משום מאה אלה
דהו צנו לאפסודיה לאכ וזהו ס"ה

מכות ו'

לקמן ת' מהל' : פ"ג

יבמות כ"ה [ע"ש]

לקמן י' כ"ה כריתות י"ח יבמות כ"ה

הברות ה"ב"ח

(ה) תוספת
ד"ס כ"י יוסף
וכ"י סיני ר'
יוסי כ"ל נולדות
כ"י ומתין :
(ג) ר"ה
(ג) פלוגתא וכו'
שמה יוסף אה
עדי האב וכו'
כמו דלא
הכחישו
ויידיד :
(ג) בא"ד ל"ח
כלום הוא
אי נמי :

מ"מ ח"כא
פ"ג ס' - שאמרו העדים החת האנה
עשה מעשה אמר לו תלחה זו עוקציה
דקין או עוקציה גסין, עוקצין - ונצח
חלטים כמו (סוכה דף ל"ד) נטיל
עוקלו : פדי סבעל נהרגין - שבאו
להרגה : ואין משלמין ממנו - א"ת
שהיו מפסידין וטעם כהכחשין משלמין
טובת הגאח כתובהה כדון שאר וזממי
כתובה במסכת מותן (דף ג') דבין
דבשבלה פי הנהגין חין משלמין לב
ממון, דמתחייב בנפשו פסור מן
התשלומין דכתיב (שמות כ"ג) לא יהיה
חסון עמוש יענש; וזו משום מאה אלה
דהו צנו לאפסודיה לאכ וזהו ס"ה

[ע"ל א"תה דר']

[למינו תוספת ס' ד"ה תוספת]

דתי כ"ג ורבי מאיר לא שייך כבוד ראשונים דלא היה כאן חיוב
ומינה דהוכחו בדיקות : **עדי** האב נהרגין ומשלמין ממון -
תימה דלמאי נהרגין דמנו למאי לא לחייב עדי בעל באלו אלא
לחייב הבעל ממון קאיתא כיון שלא התרו בהן עדים וזממין אלא
בשן התראה ומח"כ אמרינן לקמן בפרק היו עדין (דף מהל')
אמר דלמאי חב"ר א"ל התראה עדי נערה המזוהרת חין נהרגין
מתוך שזכרין למר לאסרה על בעלה באט וי"ל דהכא שאני כיון
שיועדים דבאים להרוג את האשה ויעדים שיהרגו אותן אם ויומו
דלי אפשר להיות זה בלא זה אבל התם לא ידעי שיהיה חבירה כיון
נמי לא ידעי דחבר א"ל התראה והא דפריך התם אלא אה חבירה
דקיימוה לן (כ"ר) יוסף בר יהודה דמיקטלא היכי משכחת לה והו
מני לשניי כגון רידיעי שהיא חבירה וידעי שחבר א"ל התראה :
ממון לזה ונפשות לזה - הא דמקשה בפרק כ"ל הרגל (ד"ק
דף כ"ג) ד"ה גנדי, לפטר התם אפילו בגדי דחד ועבדו דחד מטרס
במקום אחר : **לרצונו** רשע הוא - וח"כ עדי דרבא בעי רשע דחמס
בפרק זה בורר (לקמן דף כ"ו) האי כמו רשע דחמס הוא דומיא דחולל
בעלית ומחשבין כיון ששבר להאחרו על דעת קוט כמז כן היה
עשה בשביל הגאח ממון ומעיד שקר והא דאמר התם (דף כ"ו)
השודר על הערויות כשר לעדות פירש בקונטרס *לאו דליכא סהדי
שבא על הערוה אלא שהוא גם בערויות ומחייב עמהן והא

מיתה לזה, לאשה ותשלומין לזה, לאו עניניה רמו לעניניה אלא
על הבעל שהרי על דין הבעל בא לשלם לאכ דכל זמן שלא הביא
הבעל עדים שזינתה החיוב אינו מתחייב לשלם מאה סלע על ידי
עלמו כדאמרינן בכתובות (דף מ"ו) ללא קרינא ביה ואם אמה היה
וגו' ובלאו עדים לא מיקטלא האך ח"ה' נמי לא מתחייב אלא
אם כן הביא עדים שזינתה ואומן : **והפוסט פלגי** - האך
אדם מווימים את אלו למר שמעמם היו במקום פלגי והלא אדם
עמט הייחם במקום פלגי : **פדי סבכ נהרגין** - שרלו להרוג עדי
הבעל : **ומשלמין ממון** - מאה כסף לבעל שבאו לחייב כשהיומו
את עדי : **ממון לזה** - כעל : **ונפשות לזה** - ונהרגין בשביל
העדים דקבצר רב יוסף פי פטר רחמנא מתחייב בנפשו מן
התשלומין היכא דמיתה וממון משום חד קאחו עליה : **פלוגי דבטו** -
במשכב זכור : **לאונשו** - על כרחו : **סוף ואמר** - הגרעב היה
כשר להעיד עליו ואם יס אחר עמו נהרג הרובע על פיהם :
אל פסק רשע עד - דכתיב (שמות כ"ג) אל תשח ירך וגו' : **רבא**
אמר - חין אדם נפסל לעדות כהודאת פיו דאדם קרוב אלל עלמו
לבגך חין אדם יטיל לשום טעם כולומר על עדות עלמו אינו נעשה
רשע שהרי תורה פסלה קרוב לעדות ונהרג הרובע דפלגין דיבורא
ומחייבנין ליה לגבי חבירה ולא מחייבנין ליה לגבי ידיה לפסול לעדות :
פלגי

דקאמר ארבעים כהתפיה וכשר היינו משום דמלקין על *יחוד על הערויות חון מאשת חס דמלקין על לא טובה השמועה אי נמי התם
כשר מאמר דילרו תוקפו כ"כ ותשוב כלום אכל ארבעים חין ילרו תוקפו כ"כ אי' ילרו תוקפו וכשר לעדות אחרת ולא ארבעה
חדשו על הדבר לא לנו ולא מעידו והא דפריך בפ"ק דמכות (דף ו') וס' נרבע יליל חין לפרש יליל לפי שהוא פסול ממתת שאלה
הרובע שרבעו לאונשו שקד היה נראה לפרש דומיא דהרובע יליל דהכי מוכח דלאונשו כשר ואין שונא כמו הרובע ועוד דהרובע גופיה
מלינא לפרש דלא מופסל ממתת שאלה אלא ממתת שהוא טריפה ואיטו ראו להעיד ונראה לפרש דהתם מנרבע לרצונו פריך וח"כ
דלרבא כשר התם חיירי שיש עדים שגרעב לרצונו דלוי אינו ראו להעיד ונראה לפרש דהתם מנרבע לרצונו פריך וח"כ
דגרעב לרצונו חיירי בתום נקט לבסוף הרג ורובע יליל פירוש ילילו על עלמס דמנרבע לרצונו דמייירי ביה היו מני למיפריך
אכתי שיליל את עלמו וי"מ דמהרגו וגרעב כשה קרובים פריך דיליל ופ"ה ה"י הא כתיב ביה (שמות כ"ג) מכה אביו ואמו וגו'
אף על פי שהוא קרוב וגרעב נמי כתיב ערות אבך ואיכא למאן דדריש לקמן (דף ג') ערות אבך ממס :
ואין אדם משים עלמו רשע - הקשה ר"י בר' מרדכי מדקאמר בפ"ב דכתובות (דף י"ח) וס' העדים שאמרו כשב ידעו הוא זה אבל
אטובים היינו קאנים היינו פסולי עדות היינו לאמנים מ"מ חין אדם משים עלמו רשע ורבא הוא דמסיק התם הדי וישתא אחאי לא פלגין דיבורא
אבל אטובים ממתת ממון חין לאמנים מ"מ חין אדם משים עלמו רשע ורבא הוא דמסיק התם הדי וישתא אחאי לא פלגין דיבורא
והימנינא במאי דקאמרי שהיו אטובים אבל לא ממתת ממון ונראה דהויה דכתובות אחאי כמאן דאמר ביש טחלין (כ"ג דף ק"א) וס' דלא
פלגין דיבורא בחד גופא פי' בחד גופא כמו גירסתיה חין אשתי דלא פלגין דיבורא בחד גופא למר דלא מהימן לשבד והימנינא להא
וכן אטובין היינו ממתת ממון שעל עלמו הוא מעיד כן דאי מהימנת ליה שהוא אטום ניהמניה שהוא ממתת ממון נכאם וכן פלוגי רעבו
לרצונו חין לפרש דלא מהימן במאי דקאמר לרצונו אלא פלגין דיבורא למר שרבעו לאונשו דאי' היה פלגין דיבורא בחד גופא ובמקראת
מהימן אחאי גופא ובמקראת לא מהימן אלא פלגין דיבורא לרצונו אלא פלגין דיבורא למר שרבעו לאונשו דאי' היה פלגין דיבורא בחד גופא ובמקראת
אלל ממוטו א"ל דמהימן למר שרבעו עדי אחר אבל לא לומר שרבעו אלא לא להרגה אפילו לאסרה על בעלה ח"כ שאלכרת באונס וח"כ דבדיקות (דף
חד אמר לדידי אהפן ברביחא דמהימן שהלכו ברביחא אבל לא ללדיה ותדע דלא היה כהן כשיי אחוזה והוא ואלו חשבו פלוגי בא
עליה סברא היא לרבא דמנרפין להרוגו אבל לא להרגה אפילו לאסרה על בעלה ח"כ שאלכרת באונס וח"כ דבדיקות (דף ג')
יה וס' פלגין דמהימנין לכו במאי דאמרי כשב ידעו הוא זה היינו אש' בלא טעמא דפלגין ועוד יס למר דהתם בכתובות כיון דקיוס
שטרות דרבנן דעדים שחמומין על השטר נעשה כמו שנקראה עדותו כב"ד לא פלגין דיבורא למר שאטובין היו ממתת נפשות ואכ"כ
דלשכתן (גיטין דף ה') פלגין דיבורא גבי עבד שבהי גיטו וכחבו טו עלמך ונכסי קויין לך דלמור רבא עלמו קנה ונכסי לא קנה לא דמי
דהתם כך הוא טעם בכל שטרות דעלמא דבטא אשה ובטעם שטרות המימנה רבנן על ידי בפני נכתב ובפני נחתם ובשאר שטרות הארבי קוס :

אלל